

**Német nemzetiségi mentorpedagógus pedagógus-szakvizsgára
felkészítő
szakirányú továbbképzési szak képzési és kimeneti követelményei**

1. A szakirányú továbbképzési szak megnevezése:

Német nemzetiségi mentorpedagógus pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak

2. A szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése:

Szakvizsgázott pedagógus német nemzetiségi mentorpedagógus szakterületen

3. A szakirányú továbbképzés képzési területe: pedagógusképzés

4. A felvétel feltételei:

Pedagógusképzés képzési területen

- német nemzetiségi óvodapedagógus alapképzési szakon szerzett oklevél vagy
- német nemzetiségi tanító alapképzési szakon szerzett oklevél vagy
- német nyelvtanítói szakképzettség,

valamint 3 év pedagógiai gyakorlat.

5. A képzési idő: Négy félév

6. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 120 kredit

7. A képzés során elsajátítandó kompetenciák, tudáselemek, megszerezhető ismeretek, személyes adottságok, készségek, a szakképzettség alkalmazása konkrét környezetben, tevékenységrendszerben:

A német nemzetiségi mentorpedagógus olyan szakember, aki szakszerű, hatékony támogatást tud adni pedagógustársainak az óvodai/osztálytermi/szervezeti változások kezeléséhez, a nevelési-oktatási intézménybe (mint munkaszervezetbe) való beilleszkedéshez (pályakezdő vagy másik intézményből jött pedagógus belépése, tartósan – pl. gyes – távollévő munkatárs visszaintegrálása), segítséget nyújt a nemzetiségi identitás erősítéséhez, a személyes fejlődés támogatásához.

A képzés ötvözi a német nemzetiségi történelmi, kulturális, szociolingvisztikai, módszertani és a vezetési alapismereteket, a készség- és képességfejlesztést az egyének és csoportok hatékony támogatásához szükséges tudással. A felnőttképzés elméletének és módszertanának, (ön)reflexió eljárásainak ismerete, alkalmazásának képessége az intézményi humánerőforrás fejlesztésének kulcsszereplőjévé teszi a képzésen szerzhető tudás birtokosait. Szaktudásával eredményesen képes hozzájárulni az intézmény német

nemzetiségi profiljának erősítéséhez, az emberi erőforrásainak felméréséhez, egyén és munkakör egymáshoz illesztéséhez, mindezekben keresztül szakértelmével növeli a német nemzetiségi intézmény alaptevékenységének eredményességét, sikerességét. A képzés során a személyes kompetencia keretén belül a kisebbségi nyelvi kompetencia, a tolerancia és identitás, valamint a nemzetiségi nevelés/oktatás iránti elkötelezettség, az együttműködés, a kooperatív magatartás, a távlatokban gondolkodás és céltudatosság, a kognitív területen a pedagógiai tervezés, mérlegelés, a módszertani felkészültség, a szempontváltás válik hangsúlyossá.

Megszerezhető ismeretek:

- oktatási rendszerek, német nemzetiségi nevelési/oktatási rendszer, irányítás, eredményesség, hatékonyság, jogi szabályozás;
- szervezetelmélet, szervezetfejlesztés, innováció, intézményértékelés;
- stratégiaalkotás, minőségmenedzsment, humán erőforrás menedzsment;
- andragógiai alapismeretek;
- felnőttképzés-metodika;
- reflektív pedagógiai technikák;
- kulcskompetenciák, kommunikatív kompetencia;
- közösségi és egyéni kisebbségi lét;
- a német kisebbség történelmi múltjának ismerete, értékelése, feldolgozása;
- kisebbségi jog és közoktatási rendszer;
- kulturális és nyelvi asszimiláció;
- nyelvvariánsok, dialektusok, nyelvvesztés;
- korai nyelvfejlés, nyelvfejlési stratégiák;
- német nemzetiségi kultúra és hagyományápolás;
- identitás, az identitás megjelenési formái, kettős identitás;
- másság, tolerancia;
- módszertani sokszínűség, egyéni tempóban történő önálló tanulás, szabadság, önellenőrzés, kooperatív szemlélet.

A végzett hallgatók ismerik a közoktatás és a nemzetiségi közoktatás rendszerét, annak működését, szabályozását; tisztában vannak a német nemzetiségi nevelési/oktatási intézmények, mint szervezetek diagnosztizálásának, fejlesztésének modelljeivel, elsajátítják a stratégiaalkotás, a projektmenedzsment, az emberi erőforrással való gazdálkodás, a minőségmenedzsment elméletét és módszereit. A képzés kiterjed a felnőttképzés jellegzetességeinek, elméletének és gyakorlatának bemutatására. A résztvevők tudást szereznek arról, hogy a felnőttek tanulása hogyan segíthető, hogyan érhető el az egyén és munkakörének összehangolása az egyéni kompetenciák és ambíciók, valamint a szervezeti célok és kultúra ismeretében.

A szakképzettség birtokában a végzettek alkalmasak:

1. a német nemzetiségi nevelési/oktatási intézményben (óvoda, iskola, kollégium) a humán erőforrás vizsgálata és fejlesztése területén középvezetői feladatokat ellátni;
2. az intézménybe újonnan érkezett kollégáknak segítséget nyújtani a beilleszkedéshez, a szervezeti értékrend megismeréséhez, elfogadásához, a szervezet iránti elköteleződés kialakításához;
3. tanácsadással támogatni az óvodai/osztálytermi nemzetiségi tartalmú munkavégzés eredményességének, hatékonyságának növelését, támogatást nyújtani a tanítási-tanulási

- folyamat megtervezéséhez, megfigyelés alapján történő értékeléséhez;
4. segítséget nyújtani a pedagógusok egyéni fejlesztési tervének elkészítéséhez, a munkatársak önismeretének növeléséhez, motivációs stratégiák kialakításához;
 5. német nemzetiségi közoktatási intézményeken belül folyó humánerőforrás-fejlesztési programok irányítására és végrehajtására;
 6. német nemzetiségi szakon/szakirányon végző/végzett gyakornokok, pályakezdő, illetve pályára visszatérő pedagógusok professzionális fejlesztésére, beilleszkedésük támogatására.

Személyes adottságok és készségek:

- magas szintű német nyelvi kompetenciák birtokában fejlett kommunikációs készség;
- a német nyelv és nemzetiségi kultúra átadásának készsége;
- a német nyelvi korai nyelvfejlesztés lehetőségeinek, stratégiáinak alkalmazási képessége;
- fejlett nemzetiségi öntudat;
- probléma- és helyzetfelismerés;
- nehéz helyzetek és emberek kezelése;
- konfliktusmegoldó képesség;
- együttműködő képesség, az együttműködés tanítása;
- rendszerben való gondolkodás;
- elemzési és értékelési képesség;
- (ön)reflektivitás;
- ön- és társismeret;
- fejlesztő értékelés képessége;
- egyéni pozitív tulajdonságok felismerése, fejlesztésének támogatása (erősségekre építés);
- motiválni, hatni tudás, meggyőzés képessége;
- nyitottság;
- rugalmasság;
- empátia;
- türelem;
- adaptivitás.

A szakképzettség alkalmazása konkrét környezetben, tevékenységrendszerben:

A végzettek el tudnak helyezkedni közoktatási, ezen belül különösen német nemzetiségi közoktatási intézményekben mind pályakezdő kollégák szakmai mentoraként, mind a pedagógusjelöltek szaktárgyi és gyakorlati képzési mentoraként. Pedagógiai szakszolgálatoknál is adott az elhelyezkedési lehetőség.

8. A szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök, és a főbb ismeretkörökhöz rendelt kreditérték:

Kötelező ismeretkörök: 55 kredit

Közigazgatási vezetési ismeretek: 8-12 kredit

A modern közoktatási/ német nemzetiségi közoktatási rendszerek rendszerszintű problémáinak elemzése és a nevelés/oktatás területét is elérő nemzetköziesedés folyamatainak, a nevelési/ oktatási rendszerek fejlődését befolyásoló nemzetközi hatásoknak, valamint az európai integráció jelentette kihívásoknak és feladatoknak a

megismerése; Az intézményes nevelés makrotársadalmi összefüggéseinek, valamint tágabb szervezeti és politikai környezetének, az Európai Uniónak az oktatás fejlesztésére, befolyásolására irányuló tevékenységének és eszközrendszerének megismerése; A közigazgatási rendszer különböző szintjeinek feladat- és hatáskörének megismerése, az önkormányzatok működése, az államigazgatási szervek és önkormányzatok együttműködése; A központi és a tankerületi közoktatás-irányítás kapcsolatrendszere; Oktatásjog, fogalmak, értelmezések, alkalmazások. Az autochton (őshonos) nemzetiségek jogai Magyarországon; A német nemzetiségi nevelés/oktatás törvényi szabályozása (Nemzetiségi törvény és Irányelvek).

A nevelési/oktatási intézmény, mint szervezet: 8-12 kredit

A nevelési/oktatási intézmény, mint a környezetével szoros kölcsönhatásban álló rendszer; Szervezeti modellek, dimenziók, szervezeti kultúra; A stratégiaalkotás és a szervezeti struktúra összekapcsolása; struktúra, célok, folyamatok, szervezeti szabályozás; A szervezetfejlesztés mint változási folyamat; Iskolafejlesztés, innováció, hazai és nemzetközi tendenciák; Uniós programok és a hazai fejlesztési politika; Hatékony intézményvezetés, vezetéselméleti ismeretek, kompetenciák a vezetésben, stratégiai célok és a vezető tevékenységének kapcsolatai; A személyes hatékonyság fejlesztése (kommunikáció, együttműködés, konfliktuskezelés stb.); Modern infokommunikációs eszközök és rendszerek alkalmazása a vezetésben; Az intézményvezetés jogszabályi környezete.

Az intézmény és környezete: 4-6 kredit

Feladatellátás, hatáskörök és jogosultságok a közoktatás/német nemzetiségi közoktatás irányítási szintjein; A tanfelügyelet az oktatásirányítás új szerkezetű intézményhálózata, irányítási és ellenőrzési modellje, irányítás: jogok, feladatok, felelősség; Az ÖMIP szerepe az irányításban; Kapcsolatok és együttműködés ágazaton belül és ágazatok között; Partnerkapcsolatok hazai és német nyelvterületen található intézményekkel, a kapcsolattartás formái, partneri igények és elégedettség, minőség és intézményfejlesztés; Intézmény és környezete.

A nevelési/oktatási intézmény hatékonysága: 10-15 kredit

Az intézményi működés mérése és értékelése, a működés eredményessége, hatékonysága (külső és belső hatékonyság); Az intézmény belső értékelése, munkatársak és vezetők teljesítményének értékelése, az óvoda/iskola klímája és hatása a működésre; Az iskolai vizsgálatok módszertana; A köznevelés/-oktatás eredményességének és hatékonyságának értelmezése, kapcsolata az intézményi szintű értékeléssel; A minőség értelmezése; A minőségbiztosítás alapfogalmai és technikái; Partneri igény és elégedettségmérések és az eredmények felhasználása a fejlesztésben.

Az integráció és szegregáció kérdései: 5-7 kredit

Oktatáspolitikai prioritások, a társadalmi esélyek és a nevelési/oktatási rendszer; Integráció, szegregáció, esélyegyenlőség; Az intézményes nevelés makrotársadalmi és szervezeti szintű összefüggései; Az Európai Unió oktatásfejlesztési és esélyegyenlőségi politikája, megjelenési formák a hazai fejlesztési programokban és az intézmények működésében; Esélyteremtés fenntartói szinten az oktatás segítségével; Oktatáspolitikai eszközök az irányítás szintjein az esélyegyenlőség, az integráció érdekében.

A pedagógus a nevelési/oktatási intézmény szervezetében: 8-12 kredit

Az intézmény vezetése, a hatásos cselekvést lehetővé tevő vezetői képességek,

kompetenciák; A német nemzetiségi pedagógus mint vezető, a tanítási-tanulási folyamat tervezője, szervezője, irányítója és értékelője; A pedagógusok teljesítménye, munkájuk értékelése, fejlesztő támogatások a szervezetben; Az intrapszichés, az interperszonális és a szervezeti konfliktusok fogalma, ezek szituációs gyakorlatok során való elkülönítése; Konfliktuskezelési stratégiák, a megoldási módok sajátélményű meg tapasztalása; A vezető, tanácsadó, szakértő szerepe a konfliktusmegoldásban; Portfólió készítésének menete.

Sajátos pedagógiai, pszichológiai ismereteket és módszereket igénylő személyek, illetve csoportok nevelése/oktatása: 5-7 kredit

A szociálpszichológiai alapismeretek szerepe a nevelésben, különös tekintettel a sajátos bánásmódot igénylő személyek és csoportok esetében; Társas kapcsolatok és működtetésük, attribúciók, sztereotípiák, csoportközi konfliktusok, előítéletek; A sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók csoportja, jellemzői; Az együttnevelés szerepe a sajátos nevelési igényű gyermekek és fiatalok fejlesztésében; A sajátos nevelési igény mint jogi kategória; Integráció és a kisebbségek (nemzeti, etnikai); A lifelong learning, mint cél az uniós és a hazai gyakorlatban, az oktatási rendszerben.

Választható ismeretkörök - Nemzetiségi tartalmú ismeretkörök: 55 kredit

Andragógiai ismeretek (4-8 kr.) Felnőttképzés-metodika (8-15 kr.)A hallgatók megismerik a felnőttképzés elméleti alapjait, az andragógia más tudományokkal való kapcsolatát és viszonyát, továbbá a felnőttképzés történetének legfontosabb állomásait, a XX. századi intézményesülés okait és napjaink gyakorlatának legfontosabb jellemzőit. Fontos szerepe van a hazai és nemzetközi tudás-megközelítések, a felnőttképzés hazai gyakorlata jellemzői megismerésének.

A témakörhöz tartozik a felnőttképzés metodikájának, legfontosabb módszereinek, a felnőttkori tanulás sajátosságainak, a felnőttoktatás hagyományos és korszerű módszereinek (távoktatás, e-tanulás) megismerése. Az előzetes tudás mérésének és beszámításának módszerei, továbbá a formális, a non-formális és az informális tanulás jellemzőinek elsajátítása.

Az ismeretkör tárgyalása a német nemzetiségi hallgatók pedagógusi gyakorlatra való felkészítésére, a gyakorlóléhelyek dokumentációjának, illetve napi gyakorlatának megismerésére, nevelési/oktatási mentorálási folyamatok előkészítésére, véghezvitelére és elemzésére fókuszálva elméleti ismeretek elsajátítását és gyakorlati kompetenciák kialakítását célozza meg.

A német nemzetiség történelme és identitásának megnyilvánulási formái (20-26 kr.)

Magas szintű német nyelvi kompetenciát elsajátító és a német kisebbség történelmi, irodalmi, szociolingvisztikai és néprajzi kérdéseiben átfogó, alapos ismereteket megszerző német nemzetiségi mentorpedagógusok elméleti és gyakorlati ismereteinek megalapozása, fejlesztése áll a tárgyak középpontjában. A tárgyak megismertetik a pedagógusokkal a német nemzetiség szellemi és tárgyi kultúrájának legfontosabb, identitást megjelenítő és erősítő formáit.

A német nemzetiséggel kapcsolatos ismeretek elsajátítása hozzájárul a kisebbségi identitás megalapozásához és erősítéséhez, ami annak feltétele, hogy nemzetiségi intézményes keretek között a hallgatók képessé váljanak ezen tartalmak átörökítésére/közvetítésére.

A német nemzetiségi nevelés/oktatás hatékonysága és minőségbiztosítása (15-20 kr.)

A képzés a korai német-magyar kétnyelvűséget célul megfogalmazó, kétnyelvű óvodai/iskolai nevelést/oktatást végző pedagógusokat készíti fel az érintett korosztály

életkori sajátosságaihoz illeszkedő, elsősorban a kulcskompetenciák fejlesztésére irányuló pedagógiai, módszertani és nyelvpedagógiai ismeretek alkalmazására a német nemzetiségi nevelés/oktatás egyes területein. Tapasztalatot szereznek a gyermeki önállóságra és tevékenységközpontú szemléletre épülő projekt módszer, a műhelymunka és állomásokon történő kultúraátadás módszertanában.

Minőségbiztosítás a nemzetiségi nevelési/oktatási intézményekben.

9. A szakdolgozat kreditértéke: 10 kredit

A hallgatók két szigorlatot tesznek.